

Nederlandse Energie Data Uitwisseling

Vereniging NEDU

Baarnsche Dijk 4 D

3741 LR Baarn

Telefoon 035-548 01 80

Fax 035-548 0184

www.NEDU.nl

Autoriteit Consument & Markt
T.a.v. de heer R.J. Spencer
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Uw kenmerk	ACM/DC/2013/205667
Ons kenmerk	14003
Behandeld door	M. Hamberg
Telefoon	(06) 31 93 11 78
E-mailadres	martijn.hamberg@nedu.nl
Datum	8 januari 2014
Onderwerp	13.0184.52 Uniformering schakeltijden

Geachte heer Spencer,

Bij brief van 13 november 2013 hebt u NEDU verzocht om een schriftelijke visie op de (uniformering van) schakeltijden waarbij de belangen van de consument en de marktwerking centraal staan. Het gedachtenbeeld van NEDU te dien aanzien treft u hieronder aan.

Achtergrond

Bij brief van 28 juni 2013 hebt u NEDU opgedragen om een wijziging van de Informatiecode Elektriciteit en Gas voor te stellen die betrekking heeft op de uniformering van schakeltijden. In reactie hierop heeft NEDU u op 4 september 2013 een brief gezonden. Hierin heeft NEDU geen codewijziging voorgesteld, maar aangegeven dat de uniformering van schakeltijden volgens haar ondoelmatig zou zijn. Daarnaast heeft NEDU de wens geuit om ter zake met u in dialoog te treden. Hierbij zou de uniformering van schakeltijden naar 7-23 bespreekbaar zijn als tijdelijke oplossing voor de korte termijn. De onderhavige brief vormt een vervolg hierop, in lijn met het besprokene tijdens het overleg van ACM en NEDU d.d. 30 oktober 2013, en uw schrijven van 13 november jongstleden.

Afstemming en draagvlak

Naar aanleiding van de bovenbedoelde wijzigingsopdracht is in NEDU-verband een werkgroep geformeerd met afgevaardigden van de Issuecommissie Klant en de Issuecommissie Wholesale Elektriciteit. Deze werkgroep heeft de onderhavige brief voorbereid. Na vaststelling ervan door de genoemde issuecommissies is de brief vervolgens goedgekeurd in de ALV NEDU van 8 januari 2014. De afstemming van en draagvlak voor de onderhavige brief is aldus geborgd.

Visie op (uniformering) schakeltijden

NEDU beschouwt de bevordering van marktwerking in de energiesector als een belangrijk uitgangspunt bij het tot stand brengen en implementeren van marktprocessen. NEDU betwijfelt evenwel of de uniformering van schakeltijden als een doelmatig middel kan dienen ter bevordering van deze marktwerking.

Ten eerste meent zij dat de betekenis van het fenomeen schakeltijden afgelopen decennium door de nivellering van de hoog- en laagtarieven sterk is afgenomen. Daarnaast ziet zij in de uitrol van de slimme meter, de uitgelezen kans voor leveranciers hun klanten in het segment kleinverbruik (KV) een 'aanbod op maat' te doen, ook in een duurzame energiehuishouding. Dankzij de telemetriemeter geldt *mutatis mutandis* nu reeds hetzelfde voor de aansluitingen in het segment grootverbruik (GV).

Relevantie schakeltijden

De huidige schakeltijden zijn decennia geleden ingevoerd ten einde de belasting gedurende de piek te beperken. Dankzij de schakeltijden en de bijbehorende hoog- en laagtarieven waren afnemers zoveel mogelijk in de gelegenheid gesteld om kosten te besparen door hun elektriciteitsverbruik naar de goedkopere daluren te verplaatsen en daardoor hun verbruik tijdens de piek te beperken.

Toentertijd konden afnemers op jaarbasis tientallen euro's besparen. Tegenwoordig is dat voordeel vrijwel geheel verdwenen door de nivellering van de hoog- en laagtarieven. De betekenis van de schakeltijden – en de bijbehorende dubbeltariefcontracten – is hierdoor afgenomen. Dit zal nog verder verminderen naarmate meer afnemers zich bewust zijn geworden van de geringe tariefverschillen, bijvoorbeeld door de adviesverstrekkingen van leverancier aan (potentiële) klanten.

Ook is het vermeldenswaard dat sommige leveranciers bij de tarifiering geen onderscheid meer maken tussen de verschillende regionale schakeltijden, geen verschil meer voeren tussen het avond- en het nachttarief. Dit gegeven illustreert dat in elk geval de huidige gestandaardiseerde schakeltijden praktisch aan betekenis hebben ingeboet.

In de reconciliatie vervult het onderscheid piek- en dalverbruik een rol ten behoeve van de meer precieze verbruikstoerekening. Ook hier geldt evenwel dat het onderscheid enkel van waarde is indien de prijzen voor de verschillende verbruiksperiodes significant verschillen: door de genivelleerde tarieven is het schakelen verworpen tot een technisch kenmerk in de context van de reconciliatie.

Uitrol slimme meter (KV)

De introductie van de slimme meter maakt innovaties mogelijk die bevorderend zijn voor de marktwerving in de elektriciteitssector. Door de allocatie op basis van de door de slimme meter gegenereerde meetdata, worden de leveranciers namelijk gestimuleerd om zogenaamde *time-of-use* producten (*real time pricing*) te ontwikkelen die zoveel mogelijk aansluiten op de vraag van de kleinverbruiker, waaronder gerekend de kleinzakelijke afnemer (aanbod op maat).

De ingebruikneming van de slimme meter (en de toepassing van de bijbehorende allocatiemethodiek) is ook profijtelijk gelet op de transitie naar een duurzame energiehuishouding. De volatiliteit van de energiemarkt zal door de decentrale opwek van energie immers toenemen. De fluctuaties van de marktprijzen staan straks in nauwer verband met externe invloeden als wind- en zonnekracht. De weerslag hiervan komt het beste tot uitdrukking in hoog- en laagtarieven die gedurende een etmaal flexibel kunnen worden toegepast. Immers, zelfs de huidige nachtelijke 'voordeeluren' kunnen door de decentrale opwek verschuiven naar één of meer periodes overdag.

Zo bezien, zal de kleinverbruiker dankzij de uitrol van de slimme meter en de introductie van kwartierallocatie, het voordeel kunnen genieten van een op zijn maat gesneden aanbod waarbij hij bovendien maximaal kan profiteren van de facturatie op basis van kwartierwaarden. Daar komt nog bij dat de consument de goedkope verbruiksperiodes straks ten volle kan benutten dankzij de mogelijkheid tot geautomatiseerde activering van elektriciteitsverbruikers op momenten dat de stroom voordelig is.

Telemetrische uitlezing voor grootzakelijke klanten

Grootverbruikaansluitingen kunnen worden uitgerust met een telemetriemeter, eveneens een op afstand uitleesbare meter die kwartierwaarden genereert. In aanleg is facturatie op basis van kwartierwaarden derhalve mogelijk voor GV-aansluitingen waaronder de E3-aansluitingen.

Verplichte kwartieruitlezing voor het gehele GV zou bij de liberalisering van de energiemarkt gefaseerd worden ingevoerd. Voor 'groot-GV' geldt deze verplichting inmiddels; voor de E3-aansluitingen evenwel (nog) niet. Dit onderdeel van het GV betreft een groep van circa 30.000 aansluitingen, vooral grootwinkelbedrijven en grotere kantoorpanden (totaal volume 4 TWh., marktaandeel 4%)

Fluctuerend en onvoorspelbaar E3-verbruik kan kosten veroorzaken die gesocialiseerd worden binnen het gehele profielsegment (dat alle niet of afstand uit te lezen aansluitingen betreft, in GV én KV). Migratie van de E3-aansluitingen naar telemetrie-dagallocatie zal voor de markt als geheel een kostendrukkend effect hebben door een betere voorspelbaarheid/forecast en een meer specifieke toewijzing per kwartier van reconciliatie/onbalans/commoditykosten aan eindgebruikers.

Hoewel niet verplicht daartoe, besluiten steeds meer meetbedrijven uit oogpunt van kostenefficiëntie om vrijwillig de E3-aansluitingen te laten uitrusten met een op afstand uitleesbare meter ten behoeve van maandelijkse meteruitlezing. Daarnaast verplicht een aantal leveranciers haar klanten tot het installeren van een telemetriemeter (met kwartieruitlezing). Bovendien moet ermee rekening worden gehouden dat leveranciers hun (potentiële) klanten ertoe zullen bewegen om gebruik te maken van tussen hen overeen te komen 'voordeeluren' en te kiezen voor allocatie en facturatie per kwartier. Desgewenst kunnen E3-klanten dus nu al worden afgerekend op elke willekeurige tijd, waaronder het door (de niet-gemigreerde) E3-klanten gewenste 8-20-regime. Dankzij de telemetriemeter zijn schakeltijden, dan wel de uniformering daarvan, voor de E3-aansluitingen dus misbaar.

Maatschappelijke kosten

Binnen NEDU zijn de schakeltijden in verschillende scenario's bekeken. De bijbehorende voor- en nadelen, waaronder de maatschappelijke kosten, voor de klant, leverancier, en netbeheerder treft u aan in de **Bijlage**.

Toekomstperspectief

Gelet op het voorgaande ziet NEDU de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de schakeltijden als volgt:

2014-2020: (i) handhaven van de huidige gestandaardiseerde schakeltijden; (ii) bewustwording in de markt dat de huidige dubbeltarief-contracten niet meer passend zijn bij huidige prijsstelling: (gedeeltelijke) uitfasering met een natuurlijk verloop, zonder inperking van voordeeluren voor klanten en ondoelmatige investeringen (€ 6,5 miljoen in geval harmonisatie naar 7-23); (iii) koppeling inkoop en verkoop: introductie van 'time-of-use pricing' voor consumenten waarbij de mogelijkheden van aanbod van voordeeluren direct gekoppeld kunnen worden aan marktontwikkelingen zoals de toenemende decentrale opwek van zonne- en windenergie; (iv) grootschalige uitrol slimme meter (2015); (v) een mogelijkheid tot allocatie per kwartier (vanaf 2016).

2020: Evalueren en beoordelen of (en in hoeverre) de huidige gestandaardiseerde schakeltijden al dan niet kunnen komen te vervallen vanwege de technische irrelevantie ervan en/of de breed gepraktiseerde 'time-of-use pricing' via de slimme meter.

Ten slotte

Gelet op het voorgaande meent NEDU dat de uniformering van schakeltijden niet opportuun is. Ten behoeve van een voorspoedige voortzetting van de gedachtewisseling in deze, is NEDU gaarne bereid om het voorgaande op korte termijn toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Vereniging Nederlandse Energie Data Uitwisseling

A.W.P.G. van Wylick
Voorzitter

Bijlage uniformering schakeltijden: voor- en nadelen van de opties.

Visie op schakeltijden betreffende kleinverbruik (bedragen t.o.v. de huidige uitgangspositie).							
Scenario	Klant		Netbeheerder		Leverancier		Kosten
	voordeel	nadeel	voordeel	nadeel	voordeel	nadeel	
Handhaven (# klanten: 0)	KV-klanten behouden huidige voordeeluren Ca. 30.000 E3-klanten kunnen kiezen voor een telemetriemeter en zelf schakeltijden bepalen	Regionale verschillen	Geen	Geen	Geen additionele kosten en evenmin klantimpact; enkele leveranciers maken nu reeds geen tarief-onderscheid meer tussen de schakelmomenten 21u en 23u: feitelijk geharmoniseerde tarieven.	Regionale verschillen, piek/dal-onderscheid blijft bestaan	€ 0 mln
7-23u (# klanten: 1 mln)	Landelijke dekking Ca. 30.000 E3-klanten kunnen kiezen voor een GV-telemetriemeter en zelf schakeltijden bepalen (bijv. 8-20u)	Ca. 1 mln klanten verliezen 7-21u (2u minder dal)	Geen	Extra kosten: systeemaanpassing RNB, meterstand, SJV, bulk profielswitch (€ 2 mln)	Uniformering (opbrengst: E 0,2 mln)	Kosten: klantcommunicatie klantreacties systeemaanpassing (€ 4,5 mln)	€ 6,0 mln
8-20u (# klanten: 4 mln)	Landelijke dekking Voor ca. 4 mln klanten wordt het aantal voordeeluren verruimd en het tarief verhoogd (per saldo betaalt de klant niet meer) Voor ca. 30.000 E3 klanten wordt een direct verband gelegd tussen de inkoopmarkt en de facturatie	Voor ca. 4 mln klanten gaat de prijs omhoog voor zowel piek- als offpiek. Per saldo betaalt de klant niet meer. In zijn perceptie gaat de klant er echter wel op achteruit. Speelt met name bij meerjarige vaste prijscontracten.	Geen	Extra kosten: systeemaanpassing RNB, meterstand, SJV, bulk profielswitch (€ 6 mln), vervanging van 240.000 Amsterdamse schakelklokken (€ 16 mln)	Uniformering (bate: € 0,3 mln)	Kosten: klantcommunicatie klantreacties systeemaanpassing (€ 10 mln)	€ 31 mln
Afschaffen piek/dal tarief omstreeks 2020 (# klanten: 4 mln)	Eenvoud	Nadelig psychologisch effect vanwege vervallen voordeeluren; de facto nihil financieel effect (€ 5/klant/jr)	Uniformering RNB kiest voor handhaving huidige processen (meest kostenefficient)	RNB kiest voor handhaving huidige processen (meest kostenefficient)	Eenvoud, minder procesfouten (opbrengst: € 5,0 mln in 5 jaar)	Kosten: klantcommunicatie klantreacties systeem aanpassing (€ 10 mln) zonder slimme meter allocatie er is geen alternatief voor de klant	€ 11 mln